

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő s kiadó tulajdonosnál uri utca 453d.k sz. alatti Trättner-károlyi ház első emeletében, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kivárató példányok iránt csupán a bécsi es. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetésnyelv felfüggés és pontosan és jutányosan közöltetik.

Az elkésteknek teljes számu példányokkal szolgálhat még a szerkesztőség.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország. (Kinevezések és előléptetések; Tiszavölgy; Igénytelen nézetek a vizszabályozási költségkivetés iránt a Tiszavölgyön I. cikk; viszonylás t. t. Török János úrnak. Törvényhatóságok: Szepesmegye közgyűlése; túrmezei gyűlés; erdélyi országgyűlés. Társulati élet: a vukovár-fiumei vasut előmunkálatira tett újabb aláírások; Budapesti napló.)

Külföld. (Spanyolország, Angli, Franciaország, Németország, Törökország.)

Értesítő; dunavizálás.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Őcs. s ap. kir. Főlsége Kis Miklós magy. kir. helytartósági tisztbl. fogalmazót tisztbl. titoknokká kinevezni. Vagner János orvosdoctort pedig a pesti kir. egyetemnél az egészség és életrend (Diätetik és Makrobiotika) tanzékre érdekesíteni legkegy. méltóztatott.

Győrffy János bodzai harminczados tömői harminczadosává lón alkalmazva.

Tiszavölgy.

Igénytelen nézetek a vizszabályozási költségkivetés iránt a Tiszavölgyön.

Iső cikik.

Kihirdeték e lapok az idej programmban, mikép jelszavuk: „siker tényekben” fő figyelmüket ezért azon tere kell szükségképp fordítani, hol az ige nem egy távolabb bizonytalan jövőben vár megtestesülésre, de hol az, ha helyes alakot nyer, már holnap életbe léphet s nagyszerű új teremtéssel örvendeztetni meg a hazát kétség-telen áldásiban. Félre tehát egy időig a kétes politikai üdvhalászat; álljon elő keblünk kedveltje, a Tiszavölgy; s miután ez ügyben tette dicső vezérünk biztató szavára, ősi szokásaink ellen, előbb munkáltunk, hogy sem sokat tanakodjunk volna, most kissé pihenve a tél miatt, vitassuk meg gyökeresen azon alapevek részletes alkalmazását, mellyeket a tiszavölgyi társulat erélyes központi választványa, úgy hiszem, a közhaza s kiválólag az érdekeltek méltó elégtételére e fontos nemzeti ügy nagyszerű épületének talaplatul mult nyáron letett.

A tiszavölgyi társulat saját jövődjének megalapításában még mindig az elmélet mezéjén forog s csak reményekről szólhat mindaddig, míg a költségvitelre nézve a törvényekben adott biztosítékot tetteg életbe nem lép-teti s a költségkivetés s törlesztés, szóval a befizetés tetteg kezdetét nem veszi.

Nincs ki tagadta volna eddig, hogy a tett vagy teendő vizszabályozási költségeket az érdekelt birtokosok tartozzanak, még pedig az érdekeltség mértéke szerint, fizetni. Azonban ezen érdekeltségi mérték, mellyet a törvény egész általánosságban mond ki, részletes meghatározásban oly nehéz s oly végtelenül bonyolult kérdés, minek helyes és az igazságot közelítő megoldása egyszerre teljes lehetetlen. Lehetetlen pedig azért, mert a törvény az érdekeltségi mérték kulcsa a már háramlott jobb léts már nyert hasznót állítja fel, ehez pedig világosan csak a már szabályozás után kifejtett eredmények adhatnak helyes adatokat, mikből az érdekeltségi mérték, azaz a nyert haszon aránya kifejthető.

Ezt érezték a törvényhozók, midőn az 1840: 10dik t. cikk-alkotásnál az érdekeltség arányára nézve a költségkiosztás két stádiumát állíták föl, t. i. az előleges költségvetést s a kifejtett eredmények utáni költsönös viszonypótlást. És ez nem lehet másképp. Mert vagy kezünkbe kell vala adnia a törvényhozásnak egy részletes és kimerített költségvetési rendszerben az aránykifejtési eljárás minden specialitásait; vagy az előleges költségvetésben módot nyújtani, hogy a törvény általános rendelete, a bonyodalmak kikérülése mellett, alkalmazható legyen s mivel ez a költségviselésben szükségképp általánosságot szül, későbbi viszonypótlásban biztosítani az érdekeltek közt elkerülhetlenül támadó jogtalan terhelések kiegyenlítését. E nélkül a felhívott törvény minden értelmét vesztené s azon üdvös rendelvények, hazánk anyagi fölvirágzásának egyik sarkköve, nem volnának egyebek, mint cifra szavak s írott malaszt, mellynek sikere az alkalmazás legyőzhetetlen nehézségeiben elmerülne. Mert ugyan is, ha már az előleges költségvetés kidolgozásánál a nye-

rendő haszon arányának részletes kifejtését vennők munkálatba, a kellő adatok hiánya miatt nemcsak mérő hypothesisokra s eventualitásokra kellene minden előszámítást alapítani, mit a kifejtett eredmények okvetlen meghusitának, hanem mimagunk gördítünk eljárásunk elibe oly elháríthatlan akadályokat, megnyitva az illető birtokosok közt a kifejtett eredmények előtt soha tisztába nem hozható érdektusák minden zsilipeit s ez által egy végtelen pör bonyodalmit, miből sem egy általános törvény erőfelle magyarázata, sem a bíró lelkiismeretes eljárása, csupán annak önkénye ragadhatna ki.

Ezt eltávolítani s az igazságos mérték megközelíthetőségét praxisban lehetővé tenni, a társulat s minden érdekeltnek kötelessége. Ez pedig csak úgy történhetik, ha az általános törvénynek a társulat által oly jogszerű s a törvény szelleméből okszerűleg folyó alkalmazás szereztetik, melly mellett a haszonarány kifejtésében az igazság gyakorlatilag megközelíthető legyen, s ez által az érdekeltek megnyugvása s a bírói eljárás kellő basisa megnyeretik. Ez pedig elérjük, ha a törvényekben kijelölt előleges költségvetésnek s későbbi viszonypótlásnak egyedül okszerű s gyakorlati értelmét megalapítjuk s eljárásunk biztos alapjait letesszük.

A tiszavölgyi társulatnak jutott azon nem könnyű feladat, hogy testesítse a törvényt, mellyet egykor a jövődj szükség előérzete teremtett; de melly az ügy részleteivel ismérletlen törvényhozókat nem engedte a legnagyobb általánosságok magas pontjáról a részletek bonyodalma bocsátkozni; s hol a törvényhozást semmi előnyom nem — csupán saját, mondhatni, jöstehegsége vezethette — szerencsénkre — kellő vágásban.

Hogy a vizszabályozási költségek kiosztásában, mint az adókitetésben az igazság csak bizonyos mértékig megközelíthető, egészen el nem érhető soha: ez világos. A megközelítés lehetőségét kell tehát practicus alapokon keresni, ez a feladat. Ez pedig vizszabályozásoknál, hol haszonarányt kell kifejtetni, a dolgok természetéből csak úgy lehet, ha a kifejtett eredmények vételhetnek kellő mérlegzésbe és számításba. Ugy de, ha az eredmények számításba vételeig a költségkiosztás fölfüggesztetnek, akkor az érdekeltek költségén törtéendő vizszabályozás menekülés nélkül egy circulus vitiosusba kerül s értelem-nélkülivé válik. Ezért kell tehát a törvény szavai szerint a költségvetés két stádiumát elfogadnunk, t. i. az előleges költségvetést, s a későbbi viszonypótlást; azaz egy általános kulcsot a munka kezdetén s egy részletes az eredmények után.

Minden csak attól függ, hogy valamint az első — általános — kiosztás megtéttetik, úgy a másik — a részletes kiegyenlítés okvetlen történjék meg. Azonban ha ezen kiegyenlítés vagy későbbi viszonypótlásnak — compensatióknak — miről a törvény szól, határozott értelmet nem adunk, s az érdekeket e részben úgy állítjuk, hogy az apró érdekek mindig az egyetemi érdekekkel kell szállni szembe, a későbbi viszonypótlásnak értelme elenyészik, s az gyakorlatban nevétségessé válik.

Legyen szabad ezt példában fölvilágosítani. Tegyük fel, hogy a Tiszaszabályozás egyik osztályában, például a tiszadobiban, egyik anygházi kisebb birtokos 20 holdnyi birtoka után fizetett 49 pfrint előleges szabályozási költséget. Munka bevégeztével, midőn az eredmények ki-tünnek, úgy találja, hogy a szomszéd határban ugyanennyi vagy nagyobb birtok megmentése aránytalanul löbb hasznót hajtott birtokosának, szóval a kifejtett haszon aránytalansága oly világos, hogy a törvényben kimondott viszonypótlásnak helye van. Meglehet azonban, hogy ezen másik birtokos a harmadik irányában épen oly jogos követelési állapotban van. Hogy tehát a példában idézett anygházi birtokos a törvény jötményével éljen, szükségképp az egész tiszadobi érdekszövetség, azaz legalább 300 ezer hold ellenében, kellene a viszonypótlást követelnie, s az őt jogosan illető néhány forint visszafizetéséért a költségvetési kulcsot az egész érdekelt roppant kiterjedésű ártérre nézve revisio alá vétetni s bíróilag elintéztetni. Lehetne e így kilátása az apróbb érdekek kiegyenlítésére? vagy ha lenne is, menthető volna illy követelés, melly minden jogossága mellett az összes érdeket annyi bonyo-

dalomnak s költségeknek tenné ki mulhatlanul oly csekély eredményért?

A viszonypótlásnak tehát csak úgy lehet gyakorlatban értelme, ha nem az egyest állítjuk szembe az egyetemmel; hanem testületeket testületekkel, azaz határokat határokkal; azokban pedig egyes birtokost egyes társaival. Így nyer a vizszabályozás gyakorlati téren is bizonyos értelmet s kétségkivüli alkalmazást.

Ha ezen értelmezést alapul elfogadjuk, úgy hiszem, a költségkivetés nehézségeit jobbadán legyőztük, s mert világosan fog állani minden érdekelt birtokos előtt az igazságos arányának ha nem előleges, legalább későbbi, de el nem maradható megközelítése, ezért mind az érdekelt birtokos, mind a bíró fölmenti a társulatot az előleges költségvetés körüli eljárás azon kigázolhatatlan bonyodalmitól, hogy azokat már most impracticus és hypotheticus részletekig vinni kénytelenítessék.

Főszempont itt, hogy az igazság megközelíthetőségét és pedig mivel — mint a törvény elismerte — ez egy lépéssel lehetetlen, két lépésben. Azonban már az első lépést addig kell vezetni az igazság-megközelítés ösvényén, mennyire csak gyakorlatilag lehetséges s ezt közelebből kell megvizsgálni:

Kik a tiszai térképezés munkáit csak részben is látták, fogalmat nyerhettek ezen mérnöki munkálat nagyszerűségéről, s hogy többet ne mondjunk, egy külföldi tekintély, ki azokat véleménye alapjául használta, kijelenté, mikép alig van folyó Európában, mellynek oly részletes s nagyszerű térképezése volna, mint a Tiszáé. Ez több mint két évtizedig tartott mérnöki munkálat s roppant költségű eredménye. Ez egyszersmind most a társulat kezében levő minden adat, mit a költségvetés előleges kiszámításánál alapul vehet.

E térképeken célunkra kijelelve találjuk az egyes határokat, azokon az árvíz terjedésének eddig ismért végvonalaikat, egyes fokokat s mocsárokat, a partvidék emelkedési viszonyait; de sem az egyes birtokokat kijelelve nem látjuk, mi anyai változásnak levén kitéve, ugy is czéltalan lett volna; sem a különböző árvizek külön magasságu árhatárait, sem az elborított földek különböző minőségeit. — Sőt azon adatok is, mellyek kellő pontossággal megszerestettek, a dolog természetéből oly huzamos idő alatt némi változást szenvedtek.

Ha tehát a tiszavölgyi társulat az igazság lehető megközelítése tekintetében ezen adatok rectificatiójához fogna most, s részletes fölméréseket kezdetne meg, azon circulus vitiosusba bonyolítaná ügyeit, hogy míg ezen adatok évek folyta alatt nagy költséggel megkészülhetnének, újra eléállna a megszűnés-nélküli változások miatti új rectificatiók szükségé.

— Ezért tehát a tiszavölgyi társulat jelenleg csak a meglévő adatokat használhatja az előleges költségvetések alapjául, és pedig annyiban, mennyiben megvannak. Az az, anyai részletességre mehet, mennyire adatai biztosan engedik. —

Ezeket vizsgálatra véve kitünik belőle, hogy a társulat egyeteme az ártér kiszámításaiban

a) Csak az egyes helységek határaiban találtató ártér kifejtéséig vihető előleges számításit, és a költségvetést csak egyes határokat tétetheti meg. Az ezen határokból foglalt egyes birtokok érdekeltségét, minthogy az egyes birtokokról adatai ninesenek, itt kiszámítani teljes lehetetlen, de szükségtelen is.

b) Hogy az előleges költségvetésben, melly egyes határokból összesen talált ártérre számítatik ki, csak egy és nem több osztályt állíthat fel, mindig alapul véve a törvény által kifejezett előlegesség eszméjét.

Ennélfogva a technikai osztály ezen kiszámítási munkálatokban oda lenne utasítandó, hogy a teendő-vizmunka költségit kiszámítva az egész érdekelt ártérre minden határban holdszáma egyiránt ossza ki a költséget s ebben a társulat az előleges kivetés körül maga részéről hivatásának lehetőségig eleget tett. Szükség azonban ezt valamint a további eljárást az érdekeltek megnyugtatóására kellőleg indokolni, mit következő fejtegetésimben fogok megkísérteni. K.

VISZONVÁLASZ t. i. TÖRÖK JÁNOS urnak (a' keszthelyi Georgicon 's óvári intézet ügyében.) T. i. Török János ur a' mult évi Jelenkor utolsó számában azon észrevételeimre, melyeket pár állítása ellenében ugyanazon Jelenkor három előbbi számaiban tettem, válaszolt, pedig úgy, hogy a' viszonválaszt szükségessé tette.

Mielőtt a' válaszhoz fognék, jónak láttam T. ur válasza minden cikkét számsorral megjegyezve gondolni 's az alább majd önként is kitetsző okoknál fogva, e' helyen a' szerint fel is venni. Ez észrevétel előre bocsátva, mondom:

Az I. r. T. ur a' Georgiconról már többször szólott nyilvánosan 's mind annyiszor tartózkodás nélkül, az igaz: de hogy valaki azt mondotta volna, miszerint a' keszthelyi Georgicon előbbi értékéhez képest egy pár évtized óta hanyatlott, sehol sem olvastam, valamint azt sem, hogy pusztá állítását egyedi véleményképen adta volna elő, mint válasza kezdetén állítja. Pedig éber figyelemmel szoktam kísérni mind azt, a' mi hazánk felvirágoztatására történik, általjában, de a' mi körömet illeti, különösen. Ha T. ur ezen szavakban nyilatkozott volna, bizonyosan én is másképp szólaltam volna fel, mert én is úgy találtam, ha máshol is, mint T. ur, hogy: per quem casum fit interrogatio, per eundem debet fieri etiam responsio. Következésképp és T. urnak most idézett szavai ellen nem is szólhattam, hanem azok ellen, melyek a' már multkor is idézett helyeken szórol szóra így olvashatók: a' keszthelyi valódi Athaeneumnak csak parányi árnyéka él még 's a' m. óvári intézet a' magyar Gazda 1845dik folyama 103dik számában és gr. Festetics Györgynek 25 év előtti még nagyobb hirben állott keszthelyi Athaenejé 'stb. A' m. Gazda idézett folyamában az 1719d. lapon Ezen szavak. — az egy Keszthely szót kivéve, — de a' mely értelemzavar félelme nélkül bizony ki is maradhatott volna — mind különbözők amazoktól vagy tán mégis ugyanazon, vagy legalább hason értelműek? — Bizonyára még kevesebb, mint Georgicon-Athaeneum-Athaene. A' mi pedig T. ur saját szótára szerint mind egy!

T. ur nem álltallott a' t. közönség előtt minden alpnélkül illyeseket állítani 's most meg az egyenes állítást egyedi véleménynek mondani, sőt előbbeni állítása helyébe egészen mást tenni 's annál fogva a' vitakozás pontját is megváltoztatni?! — mind ez összevéve feljogosítana engem azon tollat, melyet nem örömet vettem fel harczra, ismét letenni, vagy más hasznosabbra fordítani, ha azon indok nem ösztönözne most is, mely az első felszólításra kényszerített. Azonban nem feszegetem én a' jogot, mellyel egyikünk vagy másikunk bír vagy nem bír, hanem a' jognak tőszomszédjára, a' kötelességre*) figyelek 's ennek szava után indulva bátor vagyok a' tisztelt olvasó közönség türelmét továbbra is kikérni, annyival is inkább, hogy ezuttal több mondandóm levén, kevésbé talán hosszabb is lendek. — Pedig

T. urra nézve, mint értésemre esett, multkor is szinte unalomig hosszadalmas voltam. 'S ezt igen elhiszem! de olyan voltam 's minden olvasóra nézve is? mind a' mellett, hogy sok toll 's nyomdai hiba gátlá az olvasvány könnyenérthetőségét, bizonyos adatoknál fogva, szabad kissé kételkednem. De én arról nem tehetek, valamint arról sem, hogy T. ur sértést érzett 's azért higgadtabb modorért 's illő kiméletességért kért meg jövőre, minekutána azt vetette szememre, hogy a' parlamentaris vitakozás illedelmes modorát nem ismerem. Az elsőt annyival inkább sajnálom, hogy T. ur csekély személyemet megkímélni méltóztatott, de én nem is adtam soha másra okot, ha csak első felszólításában nyilvánított állítása ellen irt észrevételeimet vétkül nem róta fel — jövődöre. De akkor is, most is mennyire volt kimélve, maga tudja legjobban, elégeleend itt csak azt megjegyezni, hogy mindkét alkalommal először magán-levélre szoritkoztam, mind a' kétszer álló évig vártam 's most is csak akkor szólaltam fel, midőn T. ur állításai szórol szóra ismételve voltak nyilvánosan. En igen szeretem a' személyt megkülönböztetni a' dologtól, az üggyől, de kell is azt, csak hogy nem minden esetben kerülhetni ki a' személyről szólást, midőn annak ügye forog fen, például a' Jelenkor azon száma szolgálhat, melyben T. ur válaszolt, az ellenlap tuloldalán, a' B-y fele üggy. Ilyen e' tekintetben T. ur ügye is. — Azonban a' mit T. ur eddig elmulasztott, válaszában dus kamattal megfizette, de azért ne nehezteljen, ha mégis adása maradok már csak a-

*) I g e n s z e r e t i olyik pengetni a' jogot, annyira, hogy az már divattalátszik válni, holott az embernek, társas életben, nemcsak arra kell figyelni, mit lehet és szabad tennie, meg másoktól is követelnie, hanem arra is: mivel tartozik mások iránt. Szóval nemcsak jogairól, hanem kötelességeiről is megemlékeznie, annyival inkább, hogy ez fentebb áll, mint amaz; sőt ha e' kettő összeitkőzésbe jó, ez amannak elsőséget enged, ez az önzést is közérdekhez vezérli 's nemes tettekre lelkesíti.

A' beküldő.

zértis, hogy előre örültem, miszerint ha Hobhouse, Foy, Lamarque, Beniamin Constant meg nem tudott parlamentaris modorra tanítani, majd az adott válasz remek példányából megtanulhatom. Csalatkoztam e? arról nem illik magamnak itélni.

A' Hra. Kinek mi szándoka? azt csak az tudja, ki a' veséket vizsgálja. Mi gyarló emberek csak szavak 's tettek után itélhetünk. Mellözvén jelenleg a' tetteket 's csak szavak után itélve, könnyen meghatározhatni: milyen lehetett T. ur szándoka, midőn azt mondja a' Georgiconról, hogy parányi árnyék sem minél jobb, valamint ott is csak tanulhat (IV.) puszta parodiává válhatik (II.) 'stb. mások itéletére bízom. — De T. ur azt mondja ám, hogy csak ösztönt akart ébresztetni. — Köszönjük szépen! van ösztön bennünk 's ki-vülünk is elég, mely ében is tart bennünket annak idejében, annyira, hogy T. urnak sem ösztönre sem ébresztésére nem szorultunk. Ha valakit illy formán ébresztett vagy ösztönzött T. ur a' hozzánk jövetelre, aligha mozdult felénk valaki, hanem azt tapasztaltam, hogy T. ur szavára, még ki itt volt is, elmozdult, mert még nem volt T. ur parlamentarisnak nevezett fogásával ismeretes. En legalább semmikép sem foghatom meg: mikép vágyódhatnék valaki hozzánk illy T. féle ösztönre. — De

Minek hozza fel T. ur azt, mi nem volt szándoka? minek azt, mit nem mondott? 's minek mondja egyedi csak az t állítottam, a' mit épen nem állított, t. i. hogy az intézett darab idő óta hanyatlásban van, holott nem régen nyilvánította ujolag virágzásba indulónak (m. Gazda harmadévi folyama első felében a' 106d. lapon, perse szokása szerint ez is minden adat nélkül, a' mint szeszélye kívánta!) de oporteret esse memorem! (Folytatása következik.) Geric.

TÖRVÉNYHATÓSÁGOK.

SZEPESMEGYE (Lőcsén január 24kén) Két nappal közgyűlésünk előtt megérkeztek a' pesti hírlapok 's meghozták a' gyászirt Nádor ó es. kir. fensége haláláról. 'S így valamint most esztendeje, a' közgyűlést akkori főispánunk gróf Csáky Károly halála előzte meg, úgy most is közgyűlésünk szomorú előzvényvel kezdődött. Elnöklő főispán ó mélt. jan. 10dikén a' gyűlést szivreható beszéddel nyitotta meg, melynek és a' dicső elhunyt érdemeinek abban foglalt előterjesztése következtében határozattá lön: hogy a' fens. özvegynek és István főherceg ó fenségének e' megye fájalmát tolmácsoló levelek fognak iratni, az utóbbiban pedig azon remény is kifejeztetni, miszerint ó es. kir. fensége nem leend idegen a' nádori méltóság elfogadásától. Az ország minden megyéji tudósítani fognak, hogy Szepesmegye kívánsága: miszerint ó es. kir. fensége jövő országgyűlésen épen azon módon választassék meg ország nádorává, mint fens. atyja 's miután Szepesmegye nem kételkedhetik, hogy ezen kívánságban az ország valamennyi más törvényhatóságai is osztonni fognak, ó es. kir. fensége alázatos felírásban most akkorra meg fog kéretni, hogy abban legkegyelmesebben megegyezni méltóztassék.

A' közgyűlési jegyzőkönyvek felolvasatása után, felvétellett az első alispán szokott jelentése a' megye állapotáról. Az egészségi állapot az uralkodó inség daczára, valamely rendkívüli járvány által nem zavartatott meg. A' közbátorság, kivéven a' Jankovecz nevű hegyen őszkor előfordult pár rablási esetet, nem háborított meg. Az év lefolyta alatt a' megyei börtönben 47 rab volt; az év végével maradt 13. Az utak építése és javitgatása rendszeren folyt; az 1845dik évi áradások által elsodrott hidak közül négy egészen ujra felépült. A' pénztárak rendben vannak, a' folyó adó nemesak letisztáztatott, hanem a' hátralétek némi része is. A' községek magtáraiban némely híjányok tapasztaltattak 's azért az illető választvány minél hamarabb beadandó jelentésre figyelmeztetett. A' törvényszék előtt folyó perek száma csekély. Ót község tűz, 15 pedig zápor és jégesség által károsult meg.

Ezután az inség-ellátásra kiküldött állandó választvány jelentése vétetett föl, mely szerint a' 20,000 pftnyi kölcsönből 18,100 pft már valósággal kéznél van, de a' szomszéd megyékbe gabona-vásárlás végett küldött szolgabíró siker nélkül munkálkodott, ellenben egy gallicziai földesur ajánkozott, 1300. mérő rozsnak 9 vftjával 36 krajával Kézsmárkig leendő szállítatására. Innen keletkeztek többféle kérdések, p. o. vajjon meg kell e' az előbbeni határozat mellett maradni 's csak idegen vidékeken vásárlani élelet, vagy pedig e' megye keblében is? jobb lesz e' rozst vagy árpát venni 'sat. De ezen kérdések kellő megvitatására a' szolgabírák jelentéseinek (az inséggel küzdők számáról és a' megyei termés mennyiségéről) felolvasatása szükségesnek itéltetvén, erre pedig az idő már késő levén, e' tárgy más napra halasztatott, 's a' rr. átmentek a' husárszabásra, a' marhahus ára január 24től 10. martius 1étől fogva a' hízott marhától hus 11. krajczára emeltetett.

Horvát István könyvtára megvételéhez Szepesmegye is szívesen járuland.

Gyűlés második napján némely kisebb érdekű tárgyak felvétele után, (melyek közül a' nagymélt. helytartó tanács azon intésére, hogy Lucsivna és Korka közt a' postaut igen rozsz karban van, vissza fog iratni, hogy annak nagyobb része igen is rozsz, de ez nem a' megyéhez, hanem a' 16. városhoz tartozik, a' Rendek a' város nagy templomában mentek 's ott a' halhatatlan emlékeztető nádor halotti tiszteletén jelen voltak. Melly gyászünnepély után a' gyűlés folytatván, felvétellett a' szolgabírák jelentései az 1846iki terméstről jelenleg még a' megyében található élel mennyiségéről és az inséggel küzdők számáról. Ezen utolsó három osztályba soroztattak: az elsőbe a' koldusok, kik betegség, öregség 'sat. miatt nem dolgozhatnak; másodikba azok, kik munkára alkalmatosak, de munkát nem kapnak; harmadikba azon telkes gazdák, kik vonómarhában és vetőmagban szükkölködnek. Az első t. i. a' koldusok száma, a' bányai járásban: 1013; a' maguraiban: 921; a' lőcseiben: 323; a' tátraiban: 1123. összesen 3380. a' munkára képesek száma, a' bányai járásban: 592; a' maguraiban: 1267; a' lőcseiben: 728; a' tátraiban 2070; összesen 4657 a' marha és vetőmagban szükkölködő telkes gazdák száma a' bányai járásban: 160; a' maguraiban: 1029; a' lőcseiben: 166; a' tátraiban: 968; összesen — 2323. A' meglevő élel mennyiség összeírataiban tapasztaltatván, hogy azok nem minden szolgabíró által ugyanazon elvek szerint készültek, határozott eredményt felmutatni nem lehet.

Ezek után felolvastattak némely uradalmak részint irtott, részint szóbeli nyilatkozatai a' felől: mikép kívánunk tulajdon jobbágyaikon segíteni, nevezetesen fens. Szászcoburggothai fejedelmi herceg ó magasságán, mélt. özvegy gr. Csáky Isváné, gr. Csáky Károlyné és báró Palochay Ferdinandné asszonyoké, a' szepesi káptalané 'sat. melyek hosszabb összevetése és számos egyed felszólalása után következő végzések hozattak:

A' már előbb kölesön felvétellett 20 ezer pfton kívül, melyre nézve az előbbeni határozat megmarad, most két annyi, mint utolsó országgyűlési segedelem volt, azaz 30 ezer pengőft a' megyebei nemességre kivétellett, melynek fele martius 15o napjáig be lesz fizetendő: nyiltan kijelentetvén, hogy miután ezen segedelemhez azon uradalmak is járulandnak, melyek nyilatkozatai feljebb érintettek, az azokban foglalt magánajánlatokra nézve minden kötelezés megszűnik és csak az ajánlók szabadságára 's nagylelkűségére bízatik. A' kezelésmódról és véghezviendő munkákról választvány fog véleményt adni; teli időben a' munkások kö-felétésre, tavaszkor utesínálásra fognak fordítani. Az egész, mindössze 50 ezer pftból álló öszvegből 20 ezer pft. votómagra, t. i. árpára és zabra fog fordítatni, és a' telkes gazdáknak kölcsönképen kiosztatni. A' koldulás eltiltatik, minden község maga koldulásait otthon lassa el, de minden koldusra naponként 3 krajczárt fog kapni. Az idegen megyékhől már is csoportonként ide tudóul koldusok haza fognak utasítani. Végre ó es. k. fensége ismételve megkéréttik, hogy ezen rendkívüli szerencsétlenségben, melynek enyhítésére a' nemesség maga elégtelen, segédkezet nyújtani kegyeskedjék.

Gyűlés harmadik napján a' mult napi jegyzőkönyvmeghitelesítéskor megjegyeztetvén, hogy ha minden koldusnak naponként 3 pengő krajczár adatik, ez majd az egész 30 ezret ki fogná méríteni, végzessé lön: hogy a' koldusokra 10 ezer pftnál több ne fordítottassék, a' segedelem többi része közmunkákra fenmaradandván. A' tiszaszabályozásnál munkák viszonyainak megtudása végett egy főszolgabíró a' hely színére küldetett. A' rögtön-itéltő hatalmat e' megye ujra kikéri. Az ajánlott segedelemre nézve most ez egyszer még az utolsó kivétési kules tartatik meg (kivéven az időközben történt birtokváltozásokat) de a' jövődö országgyűlési segedelem-kivételre egy más igazságosabb kules jó előre fog kidolgoztatni.

Felvétellett továbbá azon választvány jelentése, mely az ujlag rendszeresített ellenőri hivatal számára kidolgozandó utasítás 's más ezzel rokon tárgyak végett ki volt küldve 's véleménye majd mindenben helyben hagyatott.

Jan. 22én felvétellett a' tegnap kiküldött választvány jelentése az inséggel küzdőknek nyújtandó segedelem miképeni kezeltetése felől. A' szónokok sokféle részletekbe bocsátkoztak, de a' hosszú vitatás eredménye csak az lön, hogy a' részletek elhatározása az állandó választványra bízott.

Ezek után a' megyék levelezéseire kerülvén a' sor, Nőgrád levele a' Mosonyban felállított ausztriai vám dolgában azért nem pártoltott, mivel maga Mosony még nem irt és köztudomásra ott már királyi biztos működik. Vasmegeye felszólítása ellenben a' svábok beköltözése ellen pártoltatik, nem azért, mert németek, hanem azért, mert

koldusok és így az országnak csak terhére lehetnek. — Kraszna és Somogy kivánsága szerint a részek visszakapcsolatása iránt felírás határozatot; némely erdélyi megyék levelei pedig, melyekben egész Erdélyt Magyarországgal összekapcsolatni kívánják, de a részek amatőri elszakítását ellenzik, az országgyűlési utasítást kitéendő választványoknak teendői közé jegyeztettek.

A biztosi számtételről tudósítás szerint az adóbeli hátralét az utolsó félévben a rendkívüli mostoha körülmények miatt 200 pftal szaporodott.

Eddig a közgyűlés. A nyomor és a kolduló gyermekek és félig meztelen némberek száma naponként növekszik. E napokban egy lőcsei major kutjában egy fél éves gyermek megfulva találtatott; kit hihetőleg tulajdon anyja, éhség miatti kétségbeeséséből vetett oda. Az anyja még nem tudható ki.

A hideg folyvást tart, sőt nő. Minap egy lőcsei fazekasmester Kézsmárkról visszatérvén, az uton megfagyott. De hó nem sok van, alig van annyi, hogy szánkázhatunk. — Közli F a b r i c z y S á m u e l.

GYÁSÜNNEP TURMEZŐBEN. Az ország legfőbb tisztviselője, kinek a nemzet életével egybeforrt drága életért milliók hálafohásai szálltak az eget urához, kinek a fejedelmi trón előtt magas közbenjárását súlyos aggodalmink közepett, alig egy hónapja, hogy őszinte hízodalommal esdekeltük, nincs többé. Az ország nádorának elhunytát tudató gyászírre megdöbbsentünk mi is s kerületünk jelen szomorú helyzete feletti égető fájdalomink még súlyosabban nehezültek kebleinkre e nagy veszteség által. Szent kegyelettel s bánatos szívvel gyűlték össze január 22kén Nagy Goriczán Turmező s a távol vidék alkotmányos horvát polgárai, hogy gyász-ünnepet szenteljenek a megdicsőült férfi emlékének, ki a közhaza felvirágoztatására irányzott félézázados hivataloskodása által örök nevet vivott ki a nemzet történetében. Haragok zugása jelenté a gyász-ünnep kezdetét; kerületünk és Zágráb megye számos tisztviselője, rendei, diszköntőben indultak a nagy goriczai sz. egyháza, melynek nagyobb része a hullámzó néptömeg által már el volt foglalva. Díszes ravatal volt felállítva az egyház közepén fényesen kivilágítva, körülte a turmezei őrsereg diszelgett s felmutattatott a gyászmeáldozat az eget urához s egyházi szónoklat tartatott a nagy halott fölött. Bánatos kebellet s azon forró ohajtással hagytuk el az egyházat: vajha jelen szomorú helyzetünkől kibontakozva, a századok hosszú során keresztül híven megőrzött alkotmányos állásunkon ejtett sebek mielőbb orvosoltassanak, hogy a régi béke s egyetértés ótalma alatt — leróhassunk a közhazának polgári kötelességeinket. A számosan öszszegyűlt vendégsereget a turmezei lovagias gróf szokott vendégszeretettel fogadta lakában s miután Turmezőnek a nagy esetapás fölötti fájdalmát meghatólag rajzolta, békes egyetértésre hívott felbennünket. Január 13kától fogva az alkotmányos horvátok magán társas élete gyászszint öltött s ezért a zágrábi casinóban tervezett tánczvigalmak az idén elmaradnak.

ERDÉLYI ORSZÁGGYŰLÉS 22dik ülés folytatása az örök váltásról. — Alsófejérm. e. k. Ha a tárgy, élete, melyet jelenleg a kk. és rr. elibe kíván terjeszteni, ez óra szerencsésjéjétől függene, aggodalom támadna szóló keblében. De vigasztalja a tudat, hogy a tárgy, melyről szólni akar, nem hiu tanszatyárok által feltalált zagyvalék, nem kormány és ellenzék közti pártkérdés, hanem oly igazság, melynek érvénye nem Erdélyben, nem a magyar hazában, hanem Európában találja alapját: érti az örök váltásról. Midőn hűbéri viszonyok kiegyenlítéséről van szó, leghelyesebb először azt vizsgálni meg, micsoda viszonyban állanak a felek, kik közt a kiegyenlítést eszközölni szándékunk. Hűbéri viszonyok kiegyenlítése, szóló nézete szerint, nemcsak egyik félre, például az urbéresre, hanem a másikra, t. i. a földesurra nézve is hasznos; mert e viszonyok mindkettőt súlyosan nyomják. Ha nézzük ugyan a két felet, látunk a nemességgel szemben szolgálcsoportot, mely földesurának hetenkint bizonyos szolgálattal tartozik. Ez haszonbér, s mint ilyen, szóló nem mondja, hogy igazságtalan. De kérde: vajjon az alkalmazásban nem merülnek e fel oly kellemetlenségek, melyek e haszonbért minden egyéb haszonbérnél súlyosabbá teszik. Mily alkalmatlanságára van például az urbéresnek, midőn olykor éven át alig levén 200 nap mezei gazdaságfolytatásra alkalmas, ebből 104 napot földesurának szolgál, mely számhoz ha az ünnepeket adjuk, nem marad annyi ideje, hogy haszonbér földét mivelhesse; és így kárt vall a nélkül, hogy földesurának hasznót okozott volna. Ámde nem ennyiből áll minden terhe. Ő tizedet ad, mi a nemzetgazdák Nestorának igen helyes megjegyzése szerint az adózás oly faját teszi, mely többet vesz el az urbérestől, mint a mennyit ad a földesurnak. Azonban ezt sem állítja szóló igazságtalannak, mert haszonbér; de minden esetre oly haszonbér faj, melynek kellemetlenségei sokkal nagyobbak hasznánál. Es vannak még az urbéresnek

számtalan más nemü terhei: ő adót fizet katonaság és közhivatalnokok tartására, utat csinál, mellyen nemesek is járnak, s vámot fizet azon. S mi legsajnosabb, ha a nap fára-dalmi által zúzott testtel kunyhójába tér, hogy a jöltevé éj csendében lankadt tagjait kipihentesse, sokszor egy egy házsártos quartélyost talál ott, ki még éji nyugalmát is elrabolja. Vegyük már, folytatja szóló, a hűbéri viszonyok káros létét magára a nemességre nézve. A magyar földesur urbéressel folytatja gazdaságát, ki szegény, s kinél a szegénység s elajlásodás következtében a becsületérzés is annyira csökkent, hogy munkáját nem végzilekiismeretesen. De másfelől, nincs is semmi ingere a földesurnak, hogy természetét minél nagyobb mennyiségre emelje, mert nincs ára a termékeknek. Köztünk, mond szóló, azok a legjobb gazdák, kik legkevesbet költenek gazdaságuk folytatására. Mi az oka? Gyáripár csak ott lehet virágzó, hol nagy a fogyasztás, a fogyasztás ott nagy, hol a nép tehető. Hol ezek hiányzanak, nincs ki megvegye a nemes ember fölösleges gabonáját, hogy táplálkozzék vele; nincs ki feldolgozza gyapját, nincs ki a nemes embernek pénzt adjon, mely gazdaságába ruházva, nagyobb mennyiségű természetnek szolgáljon alapul. De bármily hatalmas legyen a földesur az urbéressel szemben, vajjon bir e elegendő személybátorsággal? Szóló kétkedik. Mert hogyan lehet feltenni, kérdi szóló, hogy 1—300 ezer nemes földesuri hatalmával soha fel ne hagyjon, soha vissza ne éljen s velök szemben másfél millió nép soha türelmét ne veszítse? Ha biztosítva akarnak lenni egymás irányában, önkint felhívják a kormányt, hogy köztük örököljék. Szóló nem mondja, hogy a kormány mindig a földesur ellen lép fel; mert hisz maga a kormány is földesur; de kérde, hogy legyen e hazában csak egy pár ezer oly nyugtalan e m b e r, ki a kormánytól szüntelen zörgetni nem restel: a kormány ily módon felhívott gyakori közbenjárásának nem lehetnek e a földesurra nézve kellemetlen következményei? S ezekben kívánta szóló röviden kifejteni, mikint a hűbéri viszony káros ugy földesurra, mint urbéresre néz. Miképpen segítheti e bajon? Mondják sokan: legyen urbér. De vajjon ez megszünteti e azon kellemetlenségeket, melyek a földesurnak urbéresével érintkezéséből származnak. Soha, mert hiszen míg szolgálat és dézma fennmarad, nélkülözheti e földesur a fenytő hatalmat? És ha nyer valamit urbér által az urbéres, nem terjeszti e tovább meg tovább vágyait; nem teszi e a földesurat azon arányban féltékeny e az urbéres igényeivel szemben, a mely arányban csökkent fenytő hatalma, s a kormány ellenörködése vált szükségessé. Nincs tehát a hűbéri viszonyokból kibontakozásnak más czélszerű módja, mint az örök váltás. Örök váltás az, mi az urbéresnek szabad földbirtokot ad a nélkül, hogy a földesur tulajdonosi jogát legkevésbé e csontkítaná. Örök váltás az, a mi lassankint viszi át a népet hűbéri állapotából a szabad polgárságra, s így megszünteti azok aggodalmát, kik attól tartanak, hogy egyszerre oly osztály lesz szabaddá, mely a szabadság élvezésére nincs megérve. Áttér ezek után szóló az örök váltás hasznai elősorolására. Az örök váltás jótékony eredménye még a személy és vagyonsbátorság. Minthogy a nemesség helyzete sem alulról, sem felülről, sem tulajdon feleketezete által annyira megszilárdítva nincs, hogy ő magát teljesen szabadnak nézhesse, meg kell ragadnia az első kedvező alkalmat, hogy szabaddá lehessen. Ez nem oly dolog, mely az urbéres hasznára történék, hanem a nemességére. Tekintsük már a dologt közállományi szempontból. Nézzük a történet lapjait. 500 évvel ezelőtt Magyarhon Európa első országa vala. Nagy Lajos alatt három tenger partvirányai képezék határát. A magyar nemzet dicső vala, polgárisodása egy nemzeté után sem állott. Háromszáz évvel ezelőtt már nem volt az. Három száz év nem oly igen sok egy nemzet életében, és mennyire alázatlánk mi pulyák, elfelejtettük! S szinte kitorltek a nemzetek sorából addig, míg más nemzetek fölemelkedtek, tengerek uraivá lőnek, trónoknak fényt kölcsönöztek! Az ó nagyságuk megvan e szóban: szabad, a mi sülyedésünk meg van e szóban: nem szabad. Minden ország azon mértékben lett nagyszerű, a mint a szabad földbirtok tágash vagy szűkebb körű volt. Keressünk példát saját magyar hazánkban. Nézzük a nemes székely nemzetet, a kunokat, jászokat és hajdukát; ha az egész magyarnép ilyen volna, nem lenne hatalom a világon, mely megtámadni merné. És gondoljunk a nemzet erejéhez a külföldön látottakat, gondoljunk gyáripárt, közlekedési eszközöket, vasutat, esatornákat. Nem dobog e minden ember keble, midőn egy oly Magyarhonra gondol, mely más nemzetekkel minden tekintetben versenyezne. S mi mindezek kulcsa? A szabad birtok. 1547-ben ez előtt 300 évvel keletkezett egy törvény, mellyben ilyen szavak fordulnak elő: Neque ulla res magis ab alioq annis, florenti quondam Ungariae nocuisse videtur, oppressione colonorum, quorum clamor jugiter ascendit ante conspectum Dei. Ugyanakkor a szabad költözés megadatott a jobbágyoknak, melyet még ez előtt kétszáz évvel már Zsigmond alatt birtak; meghatározottat to-

vább, hogy hetenkint egy napot szolgáljanak. Ha tehát már háromszáz évvel ezelőtt elismerték azon igazságot, hogy Magyarország hajdani virágzását semmimem csökkenté oly erősen, mint a hűbérések elnyomatása, hogy ne ismernők el mi az újabb kor szülöttei? Hogy az örök váltásgra a nép megért, mutatja Magyarország, hol ha nem is az első országgyűlésen, nem sokára bizonyosan megszületik. Szóló báró egy javaslatot ajánl, mely semmit sem praecipitál, mely módot nyújt arra, hogy az átmenetel nem rögtön, hanem huzamos idő alatt legyen. A javaslat imez: „A hűbéri viszonyok kiegyenlítését a kk. és rr. forrón ohajtván egyfelől, másfelől elismervén, hogy ezen célhoz jutni örök váltás nélkül nem lehet, a rendszeres bizottság teendői közé sorolják ez iránt tervet dolgozni; azonban a jelen szükség kívánatainak megfelelni kívánván, nem késnek a kk. és rr. urbéri intézkedéseik tárgyalásához fogni azonnal.“ Üdvözli szóló a mai napot, mely a kk. és rr. teendőjeül szabta, hogy e nagy eszmét meghonosítsák, mely dicsőséget hozand a magyar hazára, s kiemeli Erdélyt azon kisserűségéből, melyből eddig kiemelni magát nem bírta, üdvözli a kk. és rr. szép hivatását az ajtón kopogtató igazság felölélésére, kiknek osztályrészőkül jutott a szép tiszt, egy oly tenyésztő erejű előfának csiráját lnteni el, mellynek árnyában pihenő utókor majd egykoron, hálás szívvel fog visszaemlékezni az 1847iki országos rendek hazafi buzgal-mára. (Hoszas éljenzés.)

Egy gr. k. hiv. ezen indítványt időelőttinek tartja. Z. megye főisp. elvileg pártolja az alsófejéri indítványt. De annak vitatásába, miképpen történjék meg az örök váltás, most nem bocsátkozik. Azért szóló az örök váltás kimondatását akkorra halasztaná, mikor az urbértárgyalás be leend végezve.

Alsóf. főisp. szerint Alsóf. indítványa az 1791: 11. t. czikk értelmében csak mint kívánat jöhet elő maga helyén. De mikép lehessen előre kimondani elveket, hogy például a nemes ember birtoktól adót fizessen, az ósiség töröltessek el'sat. szóló meg nem foghatja. Barátja ő a hűbéri viszonyok kiegyenlítésének. De hogy ex incidenti kelt határozatokkal hazánk institutiói gyökeresen megváltozzanak, azt soha sem fogja pártolni. Örök váltásról urbér tárgyalás előtt szólni nem kíván, bizottság kinevezésre nem szavaz. Felsőf. m. e. köv. Üdvözli az örök váltás A. fej. által megpendített eszméjét küldöji és saját nevében. Kolozsm. e. k. Midőn egy gr. kir. hiv. a nemzetiségünk iránt féltékenységet hozta fel okul az örök váltás ellen, kimutatta egyszersmind a biztosítékot, politikai hitvallást tevén, mikép hazánk jövője iránti magasztos reményeinek egyedüli révpartja a két hon egyesülése. Szóló valamint e hitben teljesleg osztozik, ugy a hűbéri viszonyok kiegyenlítése egyetlen czélszerű módjának az örök váltásról tartja. Egy gr. kir. hiv. pénzhiány miatt, s mivel jó az ingyen munka is, az örök váltásról mostanra ellenzi. Dobokamegye e. köv. előterjeszti: mikép azon esetben, ha az indítvány most létesíthetetlen, a bizottságkinevezés szükség-feletti, mert törvény csak jelenről szólhat, egy következő nemzedéknek előre törvényt szabni a t. hozás helyes eszméjével egybe nem férhet. Ha pedig a t. indítványt követ. ur indítványának jelen körülményinkben létesítését lehetségesnek megmutathatná, kötelességének ismerendi az általános örök megváltás eszméje iránt küldőtől utasítást eszközölni. Marosszék e. k.: Ha, székely követ létére, nem pártolná Alsófejér indítványát, meghazudtolná atyjai elveit, meggyalázná azon küzdelmeket, melyeket szabadságért vittak. Szóló nem tudván francziául, egy latin közmondást idéz: „mundus se expediet.“ Javasolja, ne várjunk mindent időtől; mert a nép nem szokott tanácskozni, hanem teszen. Hátszegváros e. k. pártolja az örök váltásról; azon ellenvetésre, mely szerint némelyek éretlennek tartják a népet szabadságra, az isméretes példabeszédet idéz: ne menj vízbe, míg uszni nem tudsz.

Kolozsvár e. k. felolvassa utasításának a szőnyegen levő indítványt illető pontját s kinyilatkoztatja, hogy utasítása tiszta szavai szerint az örök váltás elvét nem lehet nem pártolnia; azonban utasítása ezen szavaiból „a t. hozás jelen rendelkezése legyen előkészítő s átmenetel egy jövő örök váltásra“ s a dolog természetéből is ugy látja, hogy az örök váltás eszméje csak előre kitűzött jelszó, melyre a t. hozásnak czélszerűleg az útát elő kell készíteni, de mellynek, hogy életbeléphetessen, jövődjé messze van. Nézzük meg hazánk jelen törvényeit, a népek alanti állását, hitelünk hiányát s az urbéres nép szegénységét s meggyőződhetünk, hogy sokat kell még t. hozásunknak tenni, sokat az időnek érlelni, míg ezen magában üdves eszme hazánkban életbe lép s az ige testté válik. Ha más mivel országokban is évtizedek kívántattak az örök váltás végbehajtására, bizonyosan ennek honunkban lehető teljes létrehozására 30—40 év is kell. Ezért, egyfelől mivel ezen tárgy érdemileg lehető tárgyalása csak egy jövő országgyűlés feladata lehet de másfelől ha csak a tegnapi ülésre visszatekintünk is, láthatjuk, hogy az urbéri tanácskozás már annak csak meg-

kezdésével is minő ingerültséget okozott, az örökváltságot, mint elvet előre fogadván, siessünk a' kitűzött tárgyhöz, végezzük az urbért, mely különben is minden időnkét igényli 's csak azután adjuk által az indítványt bizottságnak, hogy tagjai csendes kedéllyel dolgozhassanak e' fontos, nehéz és sok oldalú megfontolást igénylő tárgy felett.

V a j d a h. e. köv. az örökváltsághoz nem szólhat.

E r z s é b e t v. e. köv. szerint épen most ideje, hogy a' kk. és rr. örökváltságról tanácskozzanak, mert ha ezt találnák elfogadni, akkor az urbér tárgyalása fölösleges. — Egy gr. kir. hiv. teljes meggyőződéséből pártolja az elvet 's mivel tárgyat kifejtetlenül tömeg elibe bocsátni nem tartja helyesnek, épen azért kell véleménye szerint, bizottságnak adni, hogy kidolgozza. Zarándm. e. köv. a' birtokszentség elvéből, melyet leginkább a robot devaluatioja sért, indulva pártolja Alsófejt. Egy gr. k. thirónak nincs ellenére a' bizottságkinevezés, de Alsóf. köv. ennél tovább megy, t. i. magát az örökváltság eszméjét most véli kimondandónak. Szóló ohajtottá volna, hogy az egész tárgy az urbér bevezése utánra maradjon. A' rend különben is azt kívánja, hogy ott legyen róla szó, hol a' rendsz. biz. az urbéri tartozások megváltásáról szól. Udvarhelyszék e. köv. bizottság mellett szavaz. Aranyosszék az előadott okoknál fogva pártolja Alsófejt. Torda hasonlólag, a' nemzetiség érdekében vett előlenokra azt jegyezvén meg, hogy az örökváltság nem idegekből, hanem csak a' hon lakóiból fog szabad polgárokat csinálni. Krasznam. e. köv. azon m. gr. urnak, ki a' két haza egyesülésétől kíván minden haladást felfüggeszteni, azt feleli, mikép a' testvérhon nem fogja nekünk megköszönni, ha mindennel reá utalunk; sokkal jobb neven venné, ha mi is tennénk valamit. Pártolja Alsófejt. Erzsébetv. m. köv. miután követtársának indítványát kevesebbségben látja, Alsóf. mellett szavaz. Küküllő is. Fogarasy. e. köv. pártolja. Elnök: Az idő eltelt; még sokan kívánnak szólni, a' tanácskozás folytatását tehát holnapra halasztja.

XXIII. Országos ülés jan. 15kén. Jegyzőkönyv-hitelesítés után olvastatott Dobokam. m. b. főispánjának a' fogarasi óvársra tett ellenővése.

Elnök ó mlga felszólítja a' kk. és rr. ket a' tegnap félben maradt tanácskozás folytatására. Egy b. kir. hiv. Alsóf. indítványát teljesen pártolja. Zarándm. egyik követének nem levén az örökváltság iránt utasítása, míg küldőji nézetét meg nem tudja, Alsófejt nem pártolhatja. Küküllőm. e. k. pártolja. Alsóf. b. főisp. nincs ellenére hogy az alsóf. indítvány bizottságnak adassék át; csak hogy meg legyen határozva: általános vagy csak az erőtetett örökváltság iránti véleményadás leendő a' bizottság teendője. Egy kir. hiv. pártolja a' most szólott b. főispánt. Dobokam. b. főisp. kívánja: hogy a' kk. és rr. ne mondják ki: hogy az örökváltság elvét az ország ezennel kijelentette, hanem hogy az eszme itt felmerülvén kifejtése egy bizottság feladataul tételt. —

Egy gr. kir. hiv. miután dob. főisp. egészen az ő értelmében nyilatkozott, röviden pártolja.

S z e b e n s z é k e. k. Utasítása szerint, de meggyőződéséből is elvileg elismeri, hogy az örökváltság a' hűbéri viszonyok kiegyenlítésére nézve különösen az emberiség tekintetéből pártolást érdemel. Ennyit elvileg szükségesnek talál országosan kimondani. Az eszmének végrehajtását illetőleg rendszeres bizottság kineveztetését kívánja. Uj-egyházzsék, Háromszék és egy gr. k. hiv. pártolják az indítványt. Középszolnokm. k. rövid nyilatkozatát jegyzőkönyvbe kívánja iktatni, miszerint habár csak elvileg indítványoztatott az örökváltság, nem levén e' tárgyban utasítása, nem szólhat hozzá; fentartván jogát, annak idejében, mikor érdemleges tárgyalás alá jövend, hozzá szólhatni. Kővárvidék gr. köv. Utasítása szelleméből indulva Alsófejt érdemdu követének indítványát pártolja 's boldognak vallja magát szóló, hogy először megszólalásakor c' teremben illy nagyszerű tárgyhöz utasításával felhatalmazva e' tárgyhöz szólhat. Az tán egy gr. kir. hivatalos állítását czáfolgatá, melyet Talleyrand ezen mondatával végzett: „Conservatívok! az isten conserváljon benneteket mert ti nehezen fogjátok magatokat conserválni.“ Sokan enuntiatiot sürgettek; mire elnök ó nmlga megjegyzi, hogy nem tehet róla, ha a' kk. és rr. egymás szavaira felelgetnek; míg van szólni kívánó, azt nem zárhatja el jogától. Kővárvidék. m. köv. pártolja követtársát. Némely ellentétekre felel röviden. A' nemzetiség veszélyeztetésére nézve gr. Széchenyinek egy mondatát idézi a' „Keletnépé“-ből, mely szerint nemzetiség leginkább ugy biztosítatik, ha a' honban létező minden népfaj részeseül az alkotvány jótéteményeiben. Egy kir. hiv.: Az örökváltság nagyszerű eszme, 's megérdemli, hogy mint az uri imában mindennap szoktuk mondani: „jőjön el a' te országod,“ ugy az örökváltságról is mondjuk: „jőjön el a' te áldásod.“ Sokan enuntiatiot szorgalmazván, némelyek lemondanak szavukról. Egy kir. hiv. Talleyrandnak Kővár. követe által idézett szavaira röviden megjegyzi, hogy azon

nyilatkozatot akkor tette T. mikor az oppositio felül kerekedett.

E l n ö k: Mielőtt a' kk. és rr. napirendre mentek át, Alsóf. e. érd. köv. a' következő indítványt tette: „Hűbéri viszonyok kiegyenlítését a' kk. és rr. forrón ohajtván egy felől, másfelől elismervén, hogy ezen czélhoz jutni örökváltság nélkül nem lehet a' rendszeres bizottság teendői közé sorolják ez iránt tervet dolgozni; azonban a' jelen szükség kívánatainak megfelelni kívánván, nem késnek a' kk. és rr. urbéri intézkedéseik tárgyalásához azonnal fogni.“ A' kk. és rr. nek egy része ezen indítványt részint azon tekintetből, mert az urbéri viszonyok ki nem elégítik, részint azért, hogy ez lenne a' végeztel, melyre törekedni kell, 's mi a' nemzetiséget biztosítja 'sat. pártolta. A' másik rész ellenben először a' formalitásra nézve hozott fel okokat: hogy e' kérdés 1791. 11dik t. cz. értelmében most nincs napirenden, csak postulatumnak tekinthető, 's oda tartozik, hová a' törvény a' postulatumnak sorozza; felhozta továbbá, hogy per incidens illy gyökeres kérdéseket elhatározni nem lehet; de belébocsátkozott abba is, hogy ezen indítványnak homályos oldalai is vannak, minélfogva mellőztetni kívánta. A' 3dik vélemény volt, hogy a' rendsz. bizottság által javasolt 8dik törv. cikkben levén e' tárgyról említés, az alsófejtéri indítvány oda soroztassék. Ez volt a' tegnapi tanácskozás folyamata. Hanem mai nap a' tárgy más fordulatot vett. Ugyanis, azok, ki az indítványt nem pártolták, megegyeztek abban, miszerint a' nélkül, hogy az örökváltság elve kimondassék, bizassék ezen eszme a' rendszeres bizottságra, mely arról tervet dolgozzék, mi annak idejében ide kerülvén, mondassék ki az elv. szüksége vagy szükségtelensége; mondassék ki tovább, hogy a' kk. és rr. nek ezen mostani határozata, az urbéri munkálat 8dik t. cikke iránti tanácskozásnak ne praedjudicáljon. E' másodikra nézve ugy látszik, a' többség tisztá. Most még azon kérdés áll a' kk. és rr. előtt: kimondassék e' azon elv, hogy a' kk. és rr. az örökváltságot ohajtsák, helyességét átlátva, elfogadják, 's ennek következtében a' rendsz. bizottság által tervet kívánnak dolgoztatni; vagy pedig csak az örökv. eszméjét kívánják e' bizottságra utasítani? Rövid szóváltás után, az indítvány a' már irtok módosítással, el lön fogadva.

XXIV. Országos ülés jan. 16án. A' jegyzőkönyv-hitelesítés 's egy b. kir. hivatalos, Középszolnokm. és Szében szék követi óvásának felolvasása után Elnök: Méltóztassanak a' t. kk. és rr. a' napirendre kitűzött tárgyhöz szólni, mely imez: A' r. bizott. az urbérre nézve két eszmét vett fel t. i. urbért birtokrendezéssel kapcsolatban, és urbért képzeti mérték szerint; mind kettőt összehasonlítván, a' z orsz. b. a' rendezéssel kapcsolatos urbért javasolja. A' r. b. által felvett két mód közül, melyik szerint kívánnak a' kk. és rr. urbért alkotni? Csikszék e. köv.: Mielőtt a' kk. és rr. a' rendsz. bizott. munkálatának pontonkinti tárgyalásához fognának, küldőinek urbér iránti némely általános nézetét kötelessége, utasításánál fogva, előterjeszteni. Küldőji, elismerik azon sürgető szükséglet, mely az urbér e' hazába behozatalát 's által az urbéres osztálynak emberi jogokkal megegyeztetetőbb állapotba helyését mulhatlanul követeli, méltányolni fogják az okokat, melyeknél fogva az urbérnek 's főként egy a' bizottság tervezete szerinti urbérnek székelyföldre 's így küldőji földre is behozatalához, mit sem legsarkalatosb jogaik feloldozása nélkül lehetők, sem a' magok keblében lakó adózó népre szükségesnek nem látnak, megegyezéssel nem járulhatnak. Ugyanis a' székelyföld első foglalási föld, abban jus regium annyira nincs, hogy a' csekély jószág sem nota, sem magzszakadás esetében fuscusra nem száll, 's mint nem adományozott 's általában eredeti nemesi birtok, az egész egyaránt kiváltságos majorságföldekből áll, 's ha van is, mit ma colonialis földnek neveznek, arról a' status, valamint arról, mely allodialitának nevezetik, rendelkezési jogot eddig soha nem gyakorolt. Mig másfelől az iránt, hogy a' megyei colonicultura felett a' status eddig is folyton rendelkezett, semmi kétség nincs, 's az a' H. k. l. r. 40. cziméből is kitetszik. Ha van is tehát, mi ma székelyföldön colonialis földnek nevezetik, az a' több földet bíró birtokosnak majorságföldéből századok során át épen ugy szakasztott ki 's adatott szabad egyezkedés útján másnak, valamint közelebbi időben 's jelenleg is példák vannak, valamint közelebbi időben 's jelenleg is példák vannak, hogy egyik vagy másik birtokos majd allodialis földéből ad kevesebb földet használó colonusainak egyegy darabot, majd azok számát zaporítani kívánva nagyobb kiterjedésű curialis telkéből szakaszt hasonlólag allodialis külsőséggel kiállítandó colonusa számára lakhelyet. Ez levén a' székelyföldi colonicultura eredete, kérdi szóló: mi lenne, mi a' behozandó urbérrel coloniculturakint állandósították? Az a' mi most urbéres kézen van, elzárva a' birtokost annak bizonyíthatásától, hogy azon földeket allodialis birtokból szakasztotta ki? Ekkor igaztalanság történik a' székelyföldi birtokosokkal, megtagadván tőlük azon kedvezést, minek a' v. megyei birtokosok részire meg kell engedtetni. Vagy csak

az, miről a' birtokos a' fenébbi bizonyítást tenni nem tudja? Ekkor semmi sem marad coloniculturának; mert hisz azon czélra semmi egyebet bizonyítani nem kell, csak azt, hogy a' kérdéses föld székelyföldön van 's arra jus regium nem vitetett be. E' szerint, mivel urbér csak ott lehet, hol urbériség van, urbériség pedig székelyföldön valódi értelemben nincs, az urbér a' székelyfölddel annak természeténél fe va egybe nem fér.

TÁRSULATI ÉLET.

A' YUKOVÁR-FIUMEI VASUT ELŐMUNKÁLATI-RA BEJELENTETT UJABB ALÁÍRÁSOK (folyt.)

A' t. cz. pozsonyi kör 120. sz. ivén. Ejuri Károly, Hury Ferencz, Olgyai Gáspár, Olgyai Titusz, Petőcz Vendel, Burián Ignác, Cherrier Miklós, Bartal János, Szüllő Ágoston, Petőcz György, Jankó Mihály, Jablanczy Sándor, Thebery Ferencz, Sípeky Ágoston, Buzinkay Pál, Prileszky István, Majerszky Márton és gr. Forgách egyenként 5 p.ft. Szále Antal, Víz Sándor, Silye Gábor, Bernauer Mór, Csenkey Albert, Takács Kálmán, Burián István, Petőcz István, Bittó István, Bittó Ferencz, Frank István és Kutsek Lajos egyenként 2 p.ft. Sánta Gábor, Pösch Ágoston, Földes Joachim, Pethe Zsigmond, Ollé Lajos, Marcell János, Csörgy Mihály, Csarada János, ifj. Petőcz Zsigm., Szelezky Károly, Vermes Mór, Szüllő György, Barabás István, Vermes Vincze, Németh Vendel, Gaal Dániel, Chalupka Endre, Mangold Károly egyenként 1 p.ft. Gugenheim Gyula 40, Olgyai Lajos 6, Takács Ambrus 6, Tuschinsky János, Csuthy Gáspár, gr. Pálffy István egyenként 3 p.ft. báró Jeszenák János 40 p.ft. Vitál Alajos, Várad János, id. Botló József, Gaal János, Beliczay János egyenként 4 p.ft. Németh János, Gyurkó Szív. és gr. Pálffy Mór egyenként 10 p.ft. Összesen 283 p.ft. A' befizetés megtörténhetik, 's a' részvények átvehetők Dobay Ágoston urnál Pozsonyban.

Darvas Lajos ur 127. sz. ivén. Gyöngyösön. Darvas Lajos 50, Kovács József 3, Mátyás Ferencz, Panker János, Darvas Ágnes, Darvas Jánosné, Balás Mihály, Erdy Pál, Moson Ferencz, Royko Julia, Mahovszky Antal, Kovács Józsefné és id. Borhy József egyenként 1 p.ft. Turzsoviak János, Madédl József és Royko János egyenként 5 p.ft. Fökövy Antal 10 p.ft. Összesen 89 p.ft. A' részvények átvehetők Darvas Lajos urnál Gyöngyösön.

Királyi Pál ur 131. sz. ivén Pesten. Királyi Pál és Szirtay Lipót egyenként 10, Ivánszky Kálmán, Vécsey István, Réty Lajos és Micsinyei Antal egyenként 5, Takó János, Knézik István, Gánóczy József, Putnik Istv., Schultz István egyenként 2, Degré, Alajos 1, Mészáros Pető 1, Oroszhegyi Józsa 6, Markos Mihály 4, Mayerffy Venninger Ludmilla 4 p.ft. Összesen 66 p.ft.

Zsitvay József 133. sz. ivén. Obrenovics Milos herczeg 2000 p.ft.

Keresztesy Pál ur 134. sz. ivén. Pesten. Keresztesy Pál 15, Nyáry József, Valetits Antal, Vadász Ferencz, Haismanszeder Károly egyenként 1 p.ft. Tóth Mihály 4, Kajdán Miklós 5, Mészáros R. Ignác 2, Soós Imre 2 p.ft. Összesen 32 p.ft.

Kasza János ur 136. sz. ivén. Budán. Ribovics András, Jabloniczky János, Herián Károly, Rakita János, Szeless László, Bélik Mihály, Szathmáry Ignác, Széplaky Ferencz, Krizbay Ede, Végh Antal, Végh János, Jabloniczky Alajos, Roszinszky Ferencz, Mehoffer Hermán, Weinek József, Mehoffer Hermán, Tóth István, Eberling Mihály, Mihálovics Antal és Hoffer István egyenként 1 p.ft. Ribáry Béla, Gammel József, Lassu István, Hoffinger József, Vörös József, Szelestey József, Mészáros István, Molterer Antal, Thoma Antal, Várady Józ. Frigyes, Daniely György, Németh Ignác, Fehér István és Hajós Sándor egyenként 2 p.ft. Szűcs Gergely, Bujtor János és Kiss József egyenként 4, Radnay Ferencz, Stolez Vincze, Dichmann Frigyes és Rupp Jakab egyenként 3, Lovas István, Csáky József és Reichardt József egyenként 5 p.ft. Összesen 87 p.ft. A' részvények átvehetők Kasza János urnál Budán.

Kossiczky István ur 137. sz. ivén Pesten. Nyáry Lajos, Kossiczky István, Achl Károly, Cenner Ernő, id. Friebeisz István, Nagy József és Hegedűs János egyenként 2, Lisznyay Gedeon, Dukay József, Kozák András, Maresekényi Mihály, Pukolay Dániel, Szily Dániel, Halász Oszkár, Dinnyés Sándor, Szeles János, Bod Pál, Kozich Sándor, Bódi Ferencz, Riedmüller Ferencz, Schuberth János, Becser Soma és Bereczk Pál egyenként 1 p.ft. Mráz István, Haniss Rázmán, Lieszkovszky Krisztina, Mráz István, Bottlik János, Urbanovszky Jusztn, Benke Ignác, Pösch János, Pösch Lajos, Pösch Kálmán, Hudoba Antal, balásfalvi Kiss László, sopronyi Gál István és Rákóczy János egyenként 5 p.ft. Nyáry Miklós 10, Sigray Lajos 20, Halász Gusztáv 10 p.ft. Összesen 140 p.ft. A' részvények átvehetők Kossiczky István urnál Pesten a' megyeháznál.

Kossuth Lajos 138. sz. ivén. Januschka Simon,

Pete Zsigmond, Kosztolányi Mórcaz egyenként 5 p.ft. Összesen 15 p.ft.

Gróf Eszterházy József ur 143. sz. ivén, maga az iktató gróf 1000 p.ft.

Kaeskovics Károly ur 190. sz. ivén. Nógrádban. Kaeskovics Károly, Liffner Ferencz egyenként 10 p.ft. Kaeskovics Lajos, Bodnár István, Thomka Sándor, Eliássy István, Faust Antal, Thanhoffer Lajos, Okolicsányi Antal, Pongrácz Péter, Bolgár Gábor, Kalmár István, Frídeczky Lajos, Mérey Mórcaz, Laszly Pál egyenként 5 p.ft. Sebestyén Apollónia, Danner János, Tamás János, Máthés István, Késmárky Károly, Domokos Antal, Szakáll Elek és Romhányi H. mindegyik 2 p.ft. Pongrácz Manó, Buda János, Kalmár Lajos, Raksányi János, Devény István, Peller János, Várhalmi Ferencz, Szigyártó Sámuel, Orosz József, Oláh Sándor, Horkovics József, Nigrovics Károly mindegyik 1 p.ft. Összesen 113 p.ft.

Levelekben jelenték aláírásaikat következők: Olaszországból: Mészáros Lázár huszárezredes 10 p.ft. — Zsibóró: Báró Wesselényi Miklós 100 p.ft. — Buziásról: Császár Sándor 50 p.ft. — Szolga-Gyórról: Hunkár Antal, Sándor és Mihály együtt 100 p.ft. — Györkönyből: Kapuváry János 50 p.ft. — Mélykútról: Salamon Miklós 1 p.ft. Pestről: Horváth Ferencz 10 p.ft. özvegy Petrásch Andrásné 10 p.ft. — Zemplényből: Lasztoné: Szemere György 40 p.ft. — Orosházáról: Kosztolányi Péter 20 p.ft. — Simentornyáról: Gyűszű Imre 8 p.ft. — Pécsről: Pajnády József 10 p.ft. — Panesováról: Páthi Nagy Károly 10 p.ft. — Déva-Ványáról: n. kedői Fekete Károly 5 p.ft. — Nagy-Zeréndről: Stárcevic József 2 p.ft. Mindezen tiszt. aláírók számára a részvények ki vannak állítva s ezennel kéretnek, hogy a kik még át nem vették volna, az átküldés módjáról alulírtat tudósítani méltóztatassanak.

Fülpöszállásról: Ns Bankos Susanna 1, Pordán János 2, Bankos Zsigmond 2, Tóth Károly 10, Molnár István 1, Lackos István 2, Szondi János 2 p.ft. Összesen 20 p.ft. Az első részvény egésze, a többiek pedig az első félrészekre állítva, adandó alkalommal átfognak küldetni. Tóth Károly fülpöszállási főjegyző urhoz. Czeglédre: Varga Pál 5, Dómsódi Sámuel 2, Szacsay Ágoston 1, Grosz Lajos 5, Koczok Ferencz 2, Kovács Samu 8, Bobory Károly 2, Kubek Endre 2 p.ft. Összesen 27 p.ft. A részvények elküldetnek Varga Pál reform. iskolai oktató urhoz. Valamint szintgy Bloskay István részvénye 3 p.ft. Abonyban.

Nagy-Kőrösről: Sánta Lajos 5, Fitos Laj. 5 p.ft. Honthól: Pongrácz Lajos 1, Horváth Miklós 1 p.ft. Összesen 2 pengőft. A részvények átvehető Sembery Imre urnál Szúdon.

Horgosról: Viga János 5, Halász István 5 p.ft. Összesen 10 ft. A részvények átvehető Csongrádon Szabados Antal urnál.

Putnokról: Fohn C. 2, Miskolczy József 1, Nesztorovics István 1, Szepesy János 2 p.ft. Összesen 6 p.ft. A részvények átvehető Szentiványi Károly urnál Sajó-Gömörön.

Egerből: Halász Károly 1 p.ft. A részvény átvehető Csiky Sándor urnál Egerben.

Tisza-Bón: Végess Andor 5, Végess Mihály 5, Orosz Mari 5 p.ft. Összesen 15 p.ft. A részvények átvehető t. Almássy Pál első alispán urnál.

Pozsonyból: Kovács Imre 5, Lechner Gyula 5, Reitter Ferencz 5, Vaisz Antal 5 p.ft. Összesen 20 p.ft. A részvények átvehető Dobay Ágoston urnál Pozsonyban.

Tornában: Lovász Miklós 5 p.ft., ugy ezen részvény, mint aláírás iv küldeték Lovász Miklós megyei főjegyző urhoz Bóldva-Vendégbe.

Sio-Fokról: Kozarics János 1, Pinter Ferencz 1, Czopf Károly 1, Nagy Károly 1, Czopf Mihály 1, és Kön-sén Somogyban: Mocsy János 5, Kazay János 5 p.ft. Összesen 15 p.ft. A részvények átvehető Vöröss Antal urnál Adádon.

Szent-Balázsról: Skublics Károly 2 p.ft. A részvény átvehető Csányi László urnál.

Herczeg Lippe verőcei uradalma 200, báró Prandau Gusztáv 200, Zsitvay István 25, Zsitvay László 5 p.ft. Összesen 430 p.ft. A részvények átvehető Zsitvay József kir. tanácsn. és szerémi első alispán urnál.

Levelekbeni bejelentés összege: 992. Ezen közlemény egész összege pedig 5321 ft., mi ismét 1,064,200 p. ft. részvénytőkét képvisel. Ezek szerint tehát a vukovár-fiumei vasut előmunkálatára ekkorig bejelentett aláírások ekként állanak; régiebbek: 32,760 p.ft., újabbak: 10,420 p.ft.; összesen 43,180 p.ft., a mi 1/4%-tól számítva 8,636,000 p.ft. részvénytőkét képvisel. A kibocsátott 203 aláírási iv közül 41-ről vettünk ekkorig részletes jelentést, 6 ivről anevék közlése nélkül csak annyit, hogy az eddigi aláírások ezeken mintegy 800 p.ft. van aláírva, 156 ivről pedig még

ninesen jelentésünk; a közlött 41 iv közül pedig többek az aláírások folytatása végett még visszakívántattak.

Midőn novemberben az akkori közgyűlés határozatait közhírré tették, értesítettük a t. közönséget többek közt arról is, hogy a régiebb aláírások az előmunkálatok költségeit Vukovártól Károlyvárosig fedezvén, ezek már valószínűleg munkába vétettek; az ellenben, vajjon az előmunkálatokat Károlyvároson túl egészen a tengerpartig nyomban e' tavasszal megtehetjük e, az újabb aláírás sikerétől függ. A tavasz közelg, az intézkedések időt kívánnak, s az idő mondatlanul becses. Azért is, midőn egyrésztől közszónetet mondanánk az eddig tapasztalt részvételt, melyet az ország minden osztályaira: magnásokra, nemesekre, kereskedőkre, ipariúzókre földmivelőkre, királyi, megyei, városi, s községi tisztviselőkre kiterjedésénél fogva méltán országosn. 'shasonló nemben ekkorig példátlanul állíthattunk, ugy más részről kérjük mind az ivtartókat mind vállalatunk minden barátait, méltóztatassanak tudósításaikat siettetni; miszerint tájékozhatunk magunkat azon erő felől, melyet a hazában találunk s tudjuk szükség e' vagy pedig nem idegen segélyhez is folyamodunk, miszerint a közelgő országgyűlésig minden előkészület bevégezhetünk, melyek a nagy nemzeti vállalat jövődjének biztosításához szükségesek. Kelt Pestenjan. 16. 1847. Kossuth Lajos, társasági képviselő.

BUDAPESTI NAPLÓ.

Dicsőült nádorunkért a gyász-mise tegnap tartott Ferenczrendiek egyházában, kinek üdvéért egy nemzet őszinte imája száll az égbe, annak még szelleme is fejdelemleszen a' megboldogultak között. — Buzgó alpolgármesterünk indítványa után az elhunyt dicső nevének örökítésére a' p. polg. emlékoszlopot emel, nehogy elfelejtse a' hálás utókor megáldott emlékét, mikép elfelejté legjobbat, kik áldva működött neveiket nem irták fel vértől a' multak könyvébe! A' nép, az utóvilág többnyire annak emlékéket tartja fén szívében kitörőhellenül, ki abban sebeket hagyott, ritkábban azét, ki azokat begyógyította. Érez emléket annak, ki a' bont boldogítást mert bizony ha egy nemzedék ki-hal, már a' következő gyéren tudja, hogy azon gyümölcsöket, miket ő most leszed, ki keze ültette? . . .

A' Kisfaludy társaság folyó hó 6kán tartandja nagygyűlését a' megye teremében. Azon előleges hírek, mik az idej pályamunkálatok (népszerű: a' népies költemények és a' legendák) jelessége felől elterjedtek, általános váromlásban tartják az irodalom minden barátait; — a' legjelentesebb szavak után indulva: népirodalmunknak egészen új és szeretnifélté oldallal fogunk megismékedni, mely reményekben foganszont őszinte örömmel nem titkolhatjuk el nemesak azért, mivel tiszta nyereségnek veszszük; mentül többoldaltú lesz irodalmunk, mindig újabb faj és ágban irt eleművek által; de főleg, mert elvitathatlan meggyőző-dés él bennünk: hogy a' mi erő még megmaradt nemz-tünkben, az a' népből maradt meg s ha volt és lesz mi lételünkét ez időig az irgalmazó Isten különös kegyelméből megtartotta, az népből vegyületlen jellemsajátsága s ez az, miben jövődönknek le van alapja rakva; ez, minek tekintélyt, jelentéket, nemzetérdeket kívini hazafiai kefélessége mindennek, ki magát írónak és az írói nevet becsüldönök tartja. Az idej népies költeményre feltett jutalmat „Toldi Miklós” című pályamű nyerte, szerzője Arany János, ugyanaz, ki a' tavalyi pályadíj is nyere. Hozzá legközelebb áll „Szuhay Mihály” pályamű. Amazt a' népies nyelv, emezt a' népies elem teszik különösen érdekessé. Majd ha felolvastatnak, többet szólnak rólok. A' legendai jutalmat Garay Kosszorú költőnk nyerte. Végre a' Császártól feltett „sonett elemletere” értékezésénél Lakner Sándor lett a' bélévente. Új tagokká választattak Tompa, Pulszky, és Szenczy. —

Kezdenek könyváruaink is figyelmet fordítani a' magyar művekre; legközelebb Petőfi összes művei fognak megjelenni Emich Gusztáv költségén oly diszkidásban, minőt még magyar könyv nem ért A' legnagyobb octav, satinrozott keltős velnen, elől a' költő aczélba metszett arczképével, mintegy száz új költeménnyel bővítve. Ara 3 f. p. Nem hisszük, hogy legyen magyar, ki Petőfit, a' lélekszabadság szent eszméinek apostolát ne ismérje; de hisszük, hogy kinek szemei e' nagy eszmék ragyogványától nem kápráznak; — ki eddig kimonadt nem mert igazságokat meghallani nem fél s magyar szívvel magyarul tud érzeni: annak Petőfit szerelné kell. Ajánlatunk rá nézve, ama néhány szűkebbü botorkász ellenében, kik személyes irigységből támadtak ellene, elkészt szö lenne. A' közvélemény ítéletet hozott s Petőfi tisztán, mocsokalanul áll előtte jellemében és szellemében egyaránt megtámadhatatlan Férfi homlokát illeti a' borostyán, bár ha több lenne is a' tövis rajta, mint a' levél; — gyermekek és charlatánoké a' papiros korona, mit a' szolgadicséret fejké lágára nyom.

Írtózatot esemény hírével van városunk telve: A' nemzeti színház febr. 2dikán kedden viradatok lelégett! Belülről gyuladt ki s mire észre vevék, már késő volt minden segély, a' lángok öszzezsaptak a' tetőn, még egyszer oly magasra lobogva föl, mint maga e' roppant épület, mely vérel vereslő fényével iszonyuan világítá be a' város legtávolabb utcáit is. Néhány óra alatt az egész tető leégett, a' kúpozat beszakadt, be az alatta levő pinczéből is, színfalak, díszítványok, ruhatar odalett, (a' festőterem, színházi könyvtár, ben lakó magánosok szállásaik, boltjaik s raktáraik, a' redouttermek a' duna felőli egész homlok-épülettől épen maradtak) a' kár mind e' mellett pár százezerre megy. Dél felé már be lehetett menni az épület egyik kapuján; de mily retentő látvány mutatkozott ott! a' tágas kipszult terem feketére égve, páholyok, zártszékek, színpadnak semmi nyoma, a' falak öszszerepedezve, a' színpad helyén két

oszlop, egyik félig leroskadva, másik ketté hasadva, szerte alá görbedező vasrudak meredeznek alá a' falakról, lenn pedig tíz ölnyi mélységben olthatlan izzó lávatenger forr, égő kövek és gerendák és érczek folyadéka, mely el nem alszik, míg fenéig ki nem ég; fölötte azonban a' derült ég a' beszakadt kúpozatot át keresztül világol. A' pusztulás iszonyu alakban látszik itt, városunk legpompásabb épülete így rommá égve, mint kormos agg dűledék füstlög fel az égbe, koronként földrendítő zuhanatok hallatszanak, a' mint a' párkányzatok szakadoznak alá. A' tájat szüntelen fegyverben álló katonaság őrizi a' tolakodó kíváncsiak elől. — Általános a' leveretés, városunk különben is annyival van terhelve, csak nem rég állotta ki a' vizár-csapást, mikép fogja e' kárt ismét fődözhetni? — De reméljük, hogy a' nemzet magáévá tenendi e' veszteséget s nem hagyandja legreményteljesb intézeteinek egyikét így semmivé lenni, hanem tetleg rajta lend a' vézszel látogatott város polgárhatóságival kezelt fogva ennek újabb, kívánatosb fölvirágzásán. Azonban

Gróf Ráday Gedeon emberszerető lelkes szinigazgatónk sietve a' támadt inséget enyhíteni, a' mult szerdaj előadás félbevételét a' kárvallott német szin személyzet fölsegéllésére engedte által. — Illy tettek neve ig a' z honfíerény, melynél szibbet a' keresztlyenség őselőszakai is alig mutathatnak. Legyen elismerve s áldva a' tisztelt hazafi e' valódi ősmagyar szivnemességet tanusító lelkes tetteért. ☐

KÜLFÖLD.

SPANYOLORSZÁG. Jan. 3dikai congressusülésben Mayono követválasztás igazolásakor élénk vita keletkezett. Midőn a' bizottság annak helybenhagyatását indítványozá, Lujan ur kíváná, hogy a' kevesebbség tiltakozása is felolvastassék, mivel az illető választás törvénytelen eszközökkel ment véghez. A' megbízottak igazolásánál nem politikai nézetek, hanem jog forog fen s a' progressista kevesebbség csak törvényszerű eszközökkel akarja orvosolni azon bajokat, melyek alatt az ország sínylik. Arrazola erre azt válaszolá, hogy ő és politikai baráti is csak törvényes mezőn állanak, s csak jogszerű eszközökkel akarnak vni. Hogy a' kamratöbbség egyetlen tagja sem választatott a' bizottságba, annak oka magában a' többségben fekszik. Egyébiránt joga van magát szabadon kibeszélni. Pidal bel-miniszter örvende hogy az ellenzék kijelenti, miszerint nem hagyja magát személyes ingerültségtől vezetetni. Megengedi, hogy egy elveken alapuló törvényszerű ellenzék lényeges föltétele a' képviseleti rendszernek, azonban a' kevesebbség kénytelen az lenni, a' mi s a' tért a' többségnek hagyni által. Erre Mendizabal szolt következőleg: „Épen a' belügyi ministertől hallám a' kormányalakítás hasznosságát dicséretelni, szót kértem gondolata kifejezésére, melyet véleményem szerint így kelle volna kifejezni: „egy nemzeti kormány-alakítás.” Négy évi távollat után, azon pillanatban, midőn e' terem küszöbét általléptem, ugy látszott előttem, mintha egy álomból ébrednék föl, mely negyed-fél évig tartott. Ezen egész álomból csak egy emlékeztem: egy gondolatom maradt meg, ezen gondolat következő: Szerencsém tökéletes leend, ha congressus-megnyitás napján hallathatnám szótomat a' nemzettel, kifejezésül azon ohajtásomnak: vajha fátyol vetetnék valamennyi politikai tévely fölibe, melyekbe mi mindnyájan többé kevésbbé egész mai napig eshetünk. Ez uraim, azon egyetlen eszköz, mellyel nemzeti kormányt képezhetünk. A' kizárások csak egyet tanusítanak: gyengeséget az intézvényeknek. Igen urak, vessünk fátyolt a' mult fölibe s ne emlékezzünk arra viszsa ma, mi tegnap történt, emlékezzünk csak hazánk jövőjére. Pillanatig sem késném indítványt tenni hasonló értelemben, de politikai barátim és én nem sovárgunk illeten borostyán után, ezen dicsőség azon követeknek tartott fen, kik a' kamra másik oldalán ülnek. Hozzá tartozik ezen kezdeményt gyámolítani s a' kormányhoz azt jól fogadni, miután az hazánk jólétére fogna szolgálni. Akkor leszünk valódilag erősek, s azt fogják mondani felőlünk, mit egy erényes spanyol polgár mond a' „Vigyzatok magatokra, a' lábatok alatt megnyilt mélység egyikeketek és másikatokat is elnyelendi; némelyek előbb, mások utóbb fognak belésülyedni.” Borzasztó igazság, mely mindnyájunkat rémit. A' kevesebbségi követek bizonynal támogatandják e' hazafiai indítványt. Ezek valának szüntelen nézetim, most, mint 1836dik évben, midőn tíz évi fájdalmas vándorlás után házamba tértem viszsa.”

Midőn jan. 6kán mint vizkeresztnapján egy congressusi küldöttség a' királynónél s királynál tiszteleggett, vezerszónok Castro y Oroso (legutóbbi congressus elnöke) különös nyomatékkal szolt az intézvényekről, mint a' trón legerősb oszlopáról. A' ministerek nagy meglepetésére a' király ezután Castro urat magához hivatá s mintegy tíz perczig mulatott vele. Délután Castro s több más politikai baráti Casa Irujo marquishoz mentek s hallomás szerint ott egy új miniszterség, alakításról értekeztek. A' királyi titkos értekezés mire vonatkozik-világos.

A' congressus már folyó hónap elején oly nagyszámu választásokat fogadott el, hogy kevés nap mulva formaszzerűleg alakulandhata s elnököt választathata. A' progressistai ellenzék csendes fölléptével kedvező helyzetet

nyert. Mig mérséklet 's törvényességi elveket nyilatkoztat 's legtöbb választás érvényessége ellen mit sem hoz fel, mellyőzi azon aggodalmakat, mellyeket Mendizabal nyilatkozványai szültek, 's nem tűnik fel többé forradalmias alakjában.—A' különféle pártok most Montemolin gróft 's ennek jövőjét is politikai számadaik körébe vonják. A' miniszteri lapok ugyan folyvást legmélyebb megvetés hangján szólnak föléle és szüntelen oda utalnak, miszerint a' királynő házassága őt utolsó reményétől fosztá meg valaha trónra juthatásának, felsőbb helyen azonban a' gróf új állását komoly figyelemre méltatják. Az Espectador szerint azon nézet ajánltatik, miszerint a' törvényszerűség kérdése elvkérdéssé alakítandó; a' Montemolin gróf által kimondott liberális elvek ellen az önkény uralkodás rendszere állítandó 's illetően módon kell amattól előbbi hivateltidegenitni. Ellenben az Espectador ekkép kiált ezekre fel: „Elvakítottak! Inkább elfogadható Montemolin mint szabadelvű uralkodó, mint II. Izabella, absolut királynőül. A' hét éves háboruból, mellyet atyja vezetett, Montemolinra semmi kötelezettség nem hárulik annak egykori párthivei iránt; keblében a' korszellem nem engedendi felmerülni a' mult idők fanatizmusát 's uralkodása nem leendne kénytelen az éjszaki hatalmakkal küzdeni, mellyeknek főleg a' törvényszerűség fekszik szívéükön.“ A' lap ezután kimutatni iparkodik, mikép az önkény-uralom a' mérséklettel már is fenáll, 's mondja többi közt: „A' mi mindebből világosan látszik, az, hogy épen most, midőn II. Izabella koronájának minden veszélytől biztosnak kellene lenni, sokkal fenyegetettebb mint vala. Azon befolyás, mellyet amaz követ, könnyen leverheti a' koronát fejéről. — Akkor lépend föl Montemolin a' joggal oldalán, 's egy trónkövetelő, kinek jog áll oldala mellett, 's ki ezen oknál fogva nem szűkölködik erőben, már sokat nyert.

Következő eset újabb bizonyosságot szolgál arra, hogy a' carlisták komoly terveket koholnak 's készítenek elő. Mult hetekben két spanyol hölgy, magasabb rangu carlista tisztnejei, hazájokba visszatérőleg, egy pap kíséretében a' spanyol határra értek. A' spanyol vámhivatal megvizsgálása szokás szerint holmijokat 's egy művirágokkal megrakott iskátulyát vettek el dugárúképtől, mire azonban a' hölgyeknek utjokat szabad volt tovább folytatniok. Egy kis idő már lefolyt eltávoztuk után, midőn a' vámtiszteknek eszközbe jutott az elvett iskátulyát még kissé közelebb megvizsgálni. Miután valamennyi virágot kiszedtek, lenn egy levelet találtak. A' czim a' két hölgy egyikének férjére szolt, 's a' levél, egy carlista ügyviselőtől írva, következő tartalmat foglalt magában: „Térjetez lehető leggyorsabban vissza; nagy események készülnek elő. Mi el vagyunk szánya a' mezőt megtartani. Birunk teljes készületű lovassággal, hön ragaszkodó 's jól rendezett gyalogsággal; azonkívül a' királynő sergeiből 18 zászlóaljat nyertünk. Az egész népség rokonszenvvel viseltek irántunk, 's egyet érez velünk. Egy hónap lefolyta előtt még működünk 's dus aratást remélünk.“

ANGLIA. Jan. 12kei esti lapok a' francia trónbeszédéről értekeznek. A' Standard keveset lel benne mi angolokra nézve megjegyzést érdemlene. Lajos Fülöp ugy evez, hogy botrányt az egyik, szolgai alárendeltségi hangot a' másik oldalról elkerül, miként okos ember cselekszik, midőn magát okoltan ellenségeskedésnek vagy igazságtalan gyanunak kitétetve látja. Angliát illetőleg a' beszédben csak egy czélzás foglaltatik, 's ez is csak melleseges 's eléggé hideg, t. i. a' laplatai egyesült működés. Montpensier házasságáról sem igen sok sem igen kevés nem mondatik, 's a' krakói kérdés érintése rövid ugyan, de jellemzetes. Nem mondhatjuk—ekkép zárja be szavait a' francia király iránt igen barátságos torylap—hogy ezen beszédet hasonló élvezettel olvasók mint ugyanezen böles és jó fejedelem előbbi beszédeit, de át nem látjuk, mikép hangozhatott volna az máskép mostani különös körülmények között. Legnyugtatóbb hely az, hol szilárd bizalmat fejez ki a' király a' világbéke fentartása iránt. Jan. 13kai lapok élesebben nyilatkoznak a' trónbeszéd fölött, mint azelőtti napi Standard. A' Times a' „szivélyes együttértést“ keresi benne, de hova tünt ez? Ah! a' francia trónbeszéd ezen egykori öröme 's dicsősége most meszsze utazást tőn—a' távol Plata folyamhoz.—A' parlament jan. 12kén pro forma gyűlt össze hallani a' lordkancellár által királynő nevében tett azon nyilatkozatot, miszerint a' parlament megnyitás jan. 19keig elhalasztatik.

Jan. 18kai londoni hírek szerint Victoria királynő az nap délután másodfél óraker Windsorból Londonba érkezett, 's 3 óraker egy titkos tanácsban elnökölt, mellyben a' trónbeszéd állapított meg a' legközelebb napra. A' trónbeszéd főpontjai leendnek közhiedelem szerint az irlandi inségrendszabályjelentés a' gabnabevitel tökéletes felszabadítására 's hajózási törvények felfüggesztésére—mindkettő folyó évi augusztus hónapig. Montpensier herceg házasságára vonatkozólag az illető hivatalos levelezés előterjesztése fog megengedtetni; ugyszinte Krakó bekebelezése tekintetében is, mint mellyet a' britt kormány szerződés megszegésnek tart. A' Plata folyam ügyénél az angol trónbeszéd is említendi a' franciaországi folytonos közremunkálást. Irlandra nézve hozandó rendszabályok közt legelő az irlandi munkatörvény megvizsgálása 's a' sivatag térek termékenyítése fog nevezetesen kiemelteni.

FRANCKENORSZÁG. Molé gróf elnökévé. Bartheur tudósítójává választott azon bizottságnak, melly a' pairkamra részéről a' trónbeszédre válaszfelirat szerkesztésére bízott meg. A' követkamrai tisztesség-választásnál a' conservatív jelöltek valamennyi hivatalosztályban többséget nyertek. Innen látszik a' kamra jövődjé szelleme. Jan. 14kén gyűlt a' követkamra hivatalosztályban válaszfelirati bizottság választás végett össze. A' nevezett bizottságba választott kilencz tag mind a' conservatív többséghez tartozik. Lengyelországot illetőleg a' bizottság kijelenté, miszerint az évenként előforduló állítást a' lengyel nemzetiség fentartásáról most is a' válaszfelirathba íglatni kívánja. A' közoktatási miniszter egyik nyilatkozata szerint a'

másodoktatás iránti törvényjavaslat legközelebb fog a kamrák elibe terjesztetni. — 15dikén a' válaszfelirat-szerkesztésre kinevezett pairkamrai bizottság a' luxembourgi palotában ült össze, hol egymásután a' külügyi, közoktatási, pénz-közmunka 's hadügyi és kereskedelmi miniszterek nyilatkozásait hallgatá ki. — 13kán este a' tuileriákban fényes tánczünnepele tartott, mellyben a' diplomatai karon 's főváros magas rendein kívül számos angol 's Párisban mulató egyéb jelentékes idegenek is részt vettek.

A' tengerészi miniszterség szomorító tudósításokat kapott a' földközi tengeren legutóbbi időkben uralkodott szélvészektől 's viharok hatásáról. „Lavoisier“ gőzös, melly dec. 19kén hagyá el Toulont, megrongáltan a' valenciai tengeröbölbe szorított, 's kénytelen volt menhelyet keresni a' carthagenai kikötőben, hol „Coocyte“ gőzössel találkozott, melly hasonlag oda menekült; „Pluton“ gőzös, melly Toulont dec. 28kán hagyá el, innen kevés mérföldnyire szélvészölét érte, elveszté a' kormánylapátot és esonakokat, sulyos rongáltatást szenvedett a' hajókötelekben 's megszorulva a' machoni kikötőbe menekült; azonkívül egy hajósegény sodortatott le födeléről 's több más sulyos sérülést is kapott. A' francziákkal ellátott „Dante“ gőzhajó, mellyet a' francia kormány a' tuniszi beynek ajándékol küldött, dec. 31kén a' carthagoi fokhegy szikláján tőrést szenvedve, tönkre jutott; legénysege azonban szerencsésen megszabadult. „Labrador“ gőzös, miután a' tuniszi beyt dec. 30kán Golettánál szárazra tette, jan. 10kén a' touloni kikötőbe szerencsésen visszaérkezett. — Montebello herceg, francia követ a' nápolyi udvarnál, jan. 14kén Párisba érkezett, hol mint követkamrai tag egész f. évi martiusig maradand. Bugeaud marsalt is várják Algirből, ki mint exideuli követ a' kamrában hely foglaland.

NÉMETORSZÁG. Münchenből hiteles kuffó után írják, mikép még semmi esetre nem állapított meg, hogy a' szándékolt postaügyi reform tárgyában gyűlés Drezdában fogna tartatni, sőt inkább eziránt, valamint a' gyűlés tartásmódja fölött is még csak a' német szövetségi gyűlés első ülésében fognak tanácskozni, miután ezen fontos tárgy a' szövetség ügyeül tekintetik 's mint ilyen tanácskozás alá is fog vétetni. E' miatt valamennyi szövetséges státus les a' gyűlésen képviselve. Több lap állítja: miszerint ezen javaslat a' bécsi kabinetből származott.

TÖRÖKORSZÁG. Sekib effendi jan. 7kén utazott el a' Lloyd gőzösn, Trieszten át bécsi követállomására menendő. Előbb azonban Triesztből ismét Anconán keresztül Rómába mellékrándulást tesz, szerencsekívánatot vívén a' pápának trónralépése fölött a' fényes porta részéről, 's egy a' porta és római szék közt visszaállítandó kereszelmű öszszeköttetés iránt értekezendő. Így tehát az iszlam főnöke a' katholika egyház fejével szövetséget kötend. Csak az különös, hogy a' katholikus keresztényiség anyavárosába leendő ezen küldetésre egy olyan férfit választottak, ki mult évben Syriában hivataloskodván, az ottani keresztényeken gyakorolt zsarolások 's kegyetlenségben kétségkívül nem csekély részt vón.

10ik szám.

ÉRTESÍTŐ.

1847.

Csőd-hirdetés.

A' nagyméltóságú magyar kir. udvari kincstárnak folyó 1847dik évi boldogasszony hava 7dik napján, 1342dik szám alatt kelt kegyes intézvénye következtében, az országos kir. építési főigazgatóság kebelében, Hüppmann Ferencz nyugalmaztatása által megürült 2ik mérnöki állomásra, mellyel évenkénti 800 p. forintnyi fizetés vagy on öszszekapcsolva, a' csőd határnapja ugyan folyó évi böjt-más hó 15dik napjáig ezennel közhírré tétetik.

Azon egyede, kik ezen hivatal elnyeréséért folyamodni szándékoznak, ebeli kérelmeket az ehez szükséges bizonyítványokkal; u. m. a' bölcselkedési és mérnöki

tudományoknak rendes és kielégítő bevégeztéről; és így a' mérnöki oklevélnek valóságos birtokáról, a' vízműi, építészeti, nem különben ut- és hidi munkálatokról szerzett eszméleti és gyakorlati ismeretekről, valamint eddigi hivataloskodásokról és erkölcsi tulajdonokról; ugy szinte az országban divatozó nyelveknek tökéletes ismeretéről, ellátva; a' magyar kir. építési főigazgatóságának, az előbb idézett határnapig annálkább benyújtani igyekezzenek; minthogy a' később érkező, vagy az elősorolt bizonyítványok nélkül benyújtandó folyamodásokra, figyelem nem fordíthatatik.

Az országos kir. építési főigazgatóság által. Budán 26dik január 1847. 1—3

Figyelmeztetés. Az iparegyesületi rajziskola javára febr. 2kán tartatni szándokolt iparos tánczvigalom a' redoutépület színházi részének leégte következtében bizonyos időig elhalasztatott 's miután a' részvényes tanuló iparos fiatalság annak megtartását egyakarattal elhatározta, a' befizetett jegyek e' szerint érvényesek maradnak. A' tánczvigalom-tartás napja hirlapok útján fog közzé tétetni.

Tűzifa eladás. Pesten az új épületnek átellenében Holduteza szegletén eső gr. Telekiféle majorban száraz tűzifa erdei öleken szabad kézből eladandó. Bővebben értesülhetni iránta a' nevezett majorban a' korcsmárosnál. 1—3

Hirdetvény. T. N. Szepes vármegyében keblezett Mühlenbach mezővárosa közönségének, mint a' Schmecks — máskép Tátrafüred vagy Tátrakiesd nevű kárpáti fűrdő mostani zálogos birtokosának részéről ezennel közhírré tétetik: hogy ezen fűrdő 1848dik évi január első napjától kezdve hat esztendőre nyilvános árverés útján haszonbérbe fog adatni. — A' bérleni kívánók háromszáz p. ftnyi bánatpénzzel ellátva 1847dik évi július ötödik napján reggeli kilencz óraker a' schmecksi fűrdőben megjelenni sziveskedjenek. A' feltételek Pesten táblai ügyvéd Soltész Albert úrnál és Mühlenbachon a' helybeli bírónál hármikor megtekinthetők, Izraeliták ki vannak zárva. 1—3

* Arverési hirdetvény. T. n. Zemplény vármegyében a' Hegyalján E. Bénye városában, néhai P. Józsa György ur tömegéhez tartozó nemesi udvarház, vizimalom, több hold szabad rétek, — pinczék, négy darab kitűnő helyheztesésű szőlők, f. 1847k évi martius 1ső napján E. Bényén, a' tarozali nemesi udvarház pedig, mintegy ezer holdóra, való pincze, — több hold szántóföld és egy legelő mineműségű szabad nagy szőlő Tarozalon martius 3án fognak közárverés útján eladatni. — Ezen javak szabad kézből addig is megszereshetők lévén, — azok, kik a' kitett javakat akár egészben, akár részlegekben megvenni kívánának, — S. A. Ujhelyben Buday András zemplénymegyei főügyésznél teljes czélt érhetnek. 3—3

Biztosítási jelentés.

Alulirt fő ügyvivőségnek van szerencséje ezennel jelenteni, miszerint az ujon felállított fő ügyvivőség Szegeden

Rath testvér uraknak

adatott át kik a' es. kir. szab. trieszti Riunione Adriatica di Sicurtta ügyeit fogják környékökben igazgatni. — Pest, február 1jén 1847.

A' es. kir. szab. trieszti Riunione Adriatica di Sicurtta magyar- és erdélyországi főügyvivősége Weisz B. és Társa.

A' fenebbi nyilváníttás értelemben mi alulirtak a' es. kir. szab. trieszti Riunione Adriatica di Sicurtta szegedi főügyvivőségének igazgatását máttól kezdve átvettük, és ajánljuk magunkat érdemes ügybaráinknak 's a' t. cz közönségnek tűzkarok elleni biztosítások felvételére, u. m. épületek-, áru-halmozok-, mezeitermek-, hutorok- és baromállásokra 's b. továbbá vízen és szárazon szállítandó javak biztosítására a' legjutányosb jutalomdíj mellett, ugy szinte készszívvvel ajánlkozunk minden, a' biztosítási ügyekre vonatkozó kérdésnek pontos megfejtésére.

Szeged, február 1jén 1847.

Fő-ügyvivőség Rath testvérek. 1—3

Gabonaár váltógar.	Tisztabuzza	Kétszeres	Rozs	Árpa	Zab	Kukoricza
Pest, január 26kán (pesti m.)	340—350	—	250	—	108—115	210—220